

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № _____

_____ 2021 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ПОЛІТОЛОГІЇ

на основі здобутого освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня освіти
та
для осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 052 Політологія

Освітні програми: Політологія, Міжнародна політика та політика національної безпеки

Запоріжжя – 2021 рік

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування з «Політології» – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, які вступають на основі освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня, здобутого за іншою спеціальністю з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору для навчання за освітнім рівнем бакалавр спеціальності 052 Політологія.

2. Форма фахового вступного випробування.

Випробування проходить у кілька етапів:

- на початку засідання голова фахової комісії розпечатує пакет з варіантами білетів, що виносяться на вступне фахове випробування;
- абітурієнти дають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу - 60 хвилин;
- співбесіда з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету;
- обговорення членами фахової комісії відповідей та оголошення оцінки студентам.

3. Білет: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить три питання. Зміст питань включає різні напрямки політичної науки: історія розвитку політичної думки; основні політологічні поняття і категорії; політичні процеси і політичні явища.

4. Вимоги до відповіді вступника.

Вступник має виявити:

- рівень сформованості наукового світогляду;
- знання основних етапів розвитку політичної думки;
- володіння основними парадигмами світової політологічної думки;
- обізнаність із змістом сучасної політології як науки,
- розуміння ролі політики в житті сучасного суспільства;
- знання процесів глобалізації та суспільної інтеграції.

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем бакалавра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабе знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низькій рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Зміст програми

Поняття сучасної політичної науки.

Політика як людська діяльність. Процес політичного і соціального керівництва. Співвідношення політики з економікою, культурою і психологією. Зростання ролі і значення політики в переломні історичні періоди.

Етапи розвитку політичної думки.

Становлення політичної думки в часи античності. Як розвивалась політична думка в епоху середньовіччя. Політична думка часів Відродження і Просвітництва. Розвиток сучасної політичної науки.

Політика як суспільне явище.

Поняття політики. Сучасні підходи до аналізу політики. Проблеми політики як об'єкта теоретичного й емпіричного аналізу в умовах реформування українського суспільства і держави.

Сутність політики.

Підходи до виявлення сутності політики. Структура політики. Класифікація політики. Місце і роль політики в громадському житті. Взаємовідносини політики з іншими областями, сферами суспільного буття (економікою, культурою, правом, мораллю, релігією і т.д.). Політика і керування.

Соціальне призначення політики. Людина і політика.

Проблема гуманізації політики. Можливі напрямки, тенденції функціонування і розвитку політики в умовах українського і світового суспільно-політичного життя. Порівняльний аналіз проблеми політики в контексті різних рівнів життєдіяльності держав, країн, народів, регіонів і т.п.

Політичне життя людини і суспільства.

Індивідуальне і колективне життя людей, місце в ньому політики. Категорія «політичне життя». Сутність політичного життя як відбиток складних, суперечливих і динамічних змін світу політики. Умови, джерела, передумови, ресурси політичного життя. Протиріччя політичного життя. Способи участі індивідуальних і колективних суб'єктів у політичному житті. Мотивація участі в політичному житті.

Політичне життя України: традиційне й інноваційне.

Стереотипи, принципи, механізми політичного життя людини радянського і пострадянського періодів. Альтернативність можливих тенденцій політичного життя на рубежі століть.

Предмет політології і методи політичної науки.

Актуалізація політичних знань і проблема становлення політології як

галузі знання і навчальної дисципліни. Об'єкт і предмет політологічного дослідження. Критерії науковості політології. Статус політології в системі соціально-гуманітарного знання.

Політологія як система знань, соціальний інститут і навчальна дисципліна.

Проблема законів і категорій політології. Закони структури, функціонування і розвитку, їхня взаємодія. Категоріальний апарат політології, класифікація категорій.

Держава як центральний політичний інститут.

Визначення держави. Сутність держави. Ознаки держави. Типологія держави.

Політологія та інші галузі соціально-гуманітарного знання.

Розвиток політології у взаємодії з іншими соціальними і гуманітарними науками. Зв'язок політології і філософії. Співвідношення політології з правовими науками. Політологія і соціологія. Політологія і психологія. Політологія і економіка. Політологія і політична історія. Політологія і географія. Географічне середовище, природно-кліматичні чинники і їхній вплив на внутрішню і зовнішню політику.

Політичний процес.

Поняття політичного процесу. Основні характеристики політичних процесів. Назвати основні політичні процеси.

Держава і влада як найважливіші елементи політики.

Загальна характеристика світу політичного як особливої сфери життєдіяльності людей. Основні сфери світу політичного: державно-правові, партійні, виборча, механізми прийняття вирішень тощо. Держава - головний суб'єкт політичної влади і владних відношень. Перспективи української державності. Поняття влади. Сутнісні ознаки влади. Види влади.

Людина - центральний суб'єкт політики.

Сутність людини. Людина – соціальна істота. Людина – політична істота. Людина – громадянин. Участь людини у політичному житті суспільства. Громадянські права і обов'язки. Громадянська активність. Політична участь. Політична культура.

Функції політології.

Функції політології: пізнавальна, світоглядна і діяльнісна. Технологія їх застосування в навчальному процесі і зв'язок з іншими функціями. Місце і роль політології у формуванні: сучасного фахівця, керівника.

Політичні інститути.

Визначення політичних інститутів. Парламентаризм як політичний інститут. Основні функції парламенту. Принципи традиції та цінності парламентаризму як інституту представницької демократії.

Інститут президентства.

Інститут президентства як політичний феномен. Визначення інституту президентства. Права і обов'язки президента. Етапи становлення інституту президентства в Україні.

Політична культура.

Політична культура як політичний феномен. Сутність політичної культури. Ознаки політичної культури. Функції політичної культури. Типи політичної

культури.

Конституція як головний закон держави.

Конституція – основний закон держави і суспільства. Роль конституції в сучасному світі. Функції конституції. Конституція України: структура і зміст.

Демократія.

Сутність демократії. Основні принципи і цінності демократії. Демократичні свободи.

Виборчий процес.

Поняття, стадії, суб'єкти і етапи виборчого процесу.

Політична партія.

Визначення політичної партії. Ознаки політичної партії. Види політичних партій. Функції політичної партії. Навести декілька політичних партій в Україні.

Політичний режим.

Сутність політичного режиму. Функції політичного режиму. Види політичних режимів Сутнісні ознаки політичних режимів.

IV. Загальні вимоги до освіченості бакалавра-політолога

Здатність науково аналізувати соціально значимі проблеми і процеси. Уміння використовувати методи цих наук у різних видах професійної і соціальної діяльності. Значення етичних і правових норм, що регулюють відношення людини до людини, суспільства, навколишнього середовища. Уміння враховувати їх при розробці екологічних і соціальних проектів.

V. Список рекомендованої літератури

1. Баранівський В. Ф. Політологія : підручник. Київ : НАУ, 2016. 235 с.
2. Бойко О.Д. Політичне маніпулювання: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. – 432 с.
3. Воронянський О.В. Політологія: підручник. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
4. Гелей С. Д. Політологія: навч. посібн. Львів : Вид-во «Львівської комерційної академії», 2015. 370 с.
5. Горбач О. Н. Політологія : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с.
6. Конституція України [Текст]: станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
7. Кулагін Ю.І., Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2010. 231 с.
8. Мальцева О. В. Політологія : навч. посіб. Маріуполь : ПДТУ, 2015. 159 с.
9. Політологія: підручник / За ред. проф. М. П. Требіна. Харків : Право, 2018. 460 с.

Голова фахової
атестаційної комісії _____

(Сорокіна О.С.)